

Gminny Program
Wspierający Rozwiązywanie Problemu Bezdomności
w Ostrowcu Świętokrzyskim na lata 2021 – 2023

Ostrowiec Świętokrzyski, 2020 rok

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	1
II. Podstawowe Założenia Programu	7
III. Bariery w procesie usamodzielniania się osób bezdomnych.....	12
IV. Zasoby w pracy na rzecz osób bezdomnych	13
V. Monitoring i ewaluacja Programu.....	13
VI. Zasady finansowania Programu	13
VII. Wnioski.....	14
VIII. Załączniki.....	15

I. Wprowadzenie

Zagrożenie bezdomnością oraz bezdomność to zjawisko coraz częściej obecne w naszej rzeczywistości społecznej. Jego uwarunkowania socjalne to: uzależnienia, brak zaradności, ubóstwo, bezrobocie. Wsparcie osób bezdomnych sprowadza się do działań pomocowych i aktywizujących. Aktywizacja społeczna traktowana jest jako inwestycja w człowieka. Rozwiązywanie problemu bezdomności powinno odbywać się w zakresie najważniejszych obszarów: diagnostycznego, współpracy podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz osób i rodzin zagrożonych bezdomnością i bezdomnych, mających na celu wypracowanie systemowych rozwiązań w ramach polityki społecznej.

Najważniejszymi zadaniami dla instytucji i organizacji, które pomagają osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym jest interweniowanie w sytuacjach stanowiących zagrożenie egzystencji, udzielanie schronienia i zapewnienie środków utrzymania. W realizacji tych zadań niezbędna jest efektywna infrastruktura pomocy społecznej oraz spójna wizja niesienia pomocy.

Gminny Program Wspierający Rozwiązywanie Problemu Bezdomności w Ostrowcu Świętokrzyskim na lata 2021-2023, zwany dalej Programem, przewiduje działania mające na celu zapobieganie bezdomności oraz reintegrację osób i rodzin w kryzysie bezdomności, poprzez wyrównywanie szans życiowych, jak również stałe monitorowanie problemu bezdomności na terenie miasta, aktywizacji zawodowej, świadczenie pomocy umożliwiającej powrót do samodzielnego życia. Program przewiduje działania profilaktyczne, osłonowe i aktywizacyjne skierowane do osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych.

Podjęcie przez Gminę Ostrowiec Świętokrzyski działań prewencyjnych ujętych w Programie, stanowi systemowe rozwiązanie zmierzające do zmniejszenia liczby osób bezdomnych w mieście oraz realnej ochrony przed bezdomnością.

W pomoc osobom bezdomnym z ramienia Gminy zaangażowany jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, zwany dalej MOPS. Problem bezdomności i zagrożenia bezdomnością ma jednak bardzo złożony charakter, dlatego też niewystarczające są możliwości i narzędzia w ramach pomocy społecznej. Konieczne jest podejście wieloaspektowe i interdyscyplinarne, oparte na wielosektorowej współpracy obejmującej różne dziedziny polityki społecznej, w szczególności mieszkalnictwo, edukację, rynek pracy oraz ochronę zdrowia.

Program zakłada wypracowanie w Gminie Ostrowiec Świętokrzyski, w szczególności przez jednostki gminne (MOPS, Zakład Usług Miejskich, zwany dalej ZUM) wspólnej polityki mieszkaniowej oraz współpracy przy realizacji zadań związanych z pomocą społeczną i wychodzeniem z bezrobocia. Wypracowanie wspólnych procedur pozwoli zwiększyć efektywność działań na rzecz ostrowieckiej społeczności.

1. Diagnoza sytuacji osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych w Ostrowcu Świętokrzyskim

Pomoc społeczna jest instytucją umożliwiającą osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać samodzielnie. Ponadto, pomoc społeczna, nie wyręczając, wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb.

MOPS realizuje wszystkie formy świadczeń pomocy społecznej: pieniężne, usługowe, instytucjonalne, pracę socjalną, poradnictwo.

Na dzień 31.12.2019 r. ludność Ostrowca Świętokrzyskiego, wg „Oceny zasobów pomocy społecznej” wynosiła 65.257, z czego 46,6 % mężczyzn i 53,4 % kobiet. Z pomocy społecznej korzystało 2264 osoby.

W 2019 roku zarejestrowano w ewidencji MOPS 100 osób bezdomnych, w tym 5 osób miało trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Sytuacja mieszkaniowa w/w osób:

- 96 bezdomnych nie posiada stałego miejsca zameldowania,
- 4 bezdomnych posiada stałe miejsce zameldowania, ale bez możliwości przebywania w mieszkaniu (m.in. konflikty rodzinne np. nieformalne separacje ze współmałżonkami, zły stan techniczny budynku),
- 22 bezdomnych przebywało w Noclegowni,
- 16 bezdomnych nocowało w różnych miejscach na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego (pustostany, klatki schodowe, altany działkowe, itp.),
- 29 bezdomnych pomieszkiwało u różnych znajomych na terenie miasta,
- 22 bezdomnych przebywało w schroniskach poza Ostrowcem Świętokrzyskim, gdzie mieli opłacany pobyt przez tutejszy Ośrodek, 4 bezdomnych we własnym zakresie pokrywało koszty pobytu w schroniskach,
- 11 bezdomnych korzystało ze wsparcia w mieszkaniu chronionym.

Formy pomocy świadczone na rzecz osób bezdomnych:

- zasiłek stały	- 54 osoby
- pomoc celowa	- 30 osób
- pomoc okresowa	- 19 osób
- obiady na stołówce	- 37 osób
- pomoc w uzyskaniu potwierdzenia prawa do ubezpieczenia zdrowotnego	- 10 osób.

W nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. pracownicy socjalni MOPS uczestniczyli w ogólnopolskim badaniu liczby osób bezdomnych na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego. Podczas

przeprowadzonego badania sprawdzono 15 miejsc, gdzie mogły przybywać osoby bezdomne. Zdiagnozowano 49 osób, w tym:

- 33 przebywało w placówkach instytucjonalnych (noclegownia, mieszkania chronione, szpital),
- 16 przebywało poza placówkami instytucjonalnymi (strychy, klatki schodowe, garaże, pustostany)

Struktura osób bezdomnych 2019 – 31.10.2020 rok Ostrowiec Świętokrzyski

1. Wiek																							
18 – 40 lat						41 – 60 lat						powyżej 60 lat											
2019		2020		2019		2020		2019		2020		2019		2020									
18		18		50		45		32		30													
M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K								
16	2	14	4	49	1	43	2	31	1	27	3												
2. Wykształcenie																							
Podstawowe				Zawodowe				Gimnazjalne				Średnie				Wyższe							
2019		2020		2019		2020		2019		2020		2019		2020		2019		2020					
32		28		5		39		41		5		20		19		2		2					
M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K				
31	1	27	1	3	1	36	3	40	1	2	3	20	0	17	2	2	0	2	0				
3. Stan cywilny																							
Kawaler / panna				Rozwiedziony				Żonaty				Wdowiec/wdowa											
2019		2020		2019		2020		2019		2020		2019		2020									
48		44		40		37		8		8		4		4									
M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K								
46	2	41	3	40	0	35	2	7	1	6	2	3	1	2	2								
4. Pozostawanie w kryzysie bezdomności																							
do 2 lat				3 - 5 lat				6 - 10 lat				11 - 15 lat				16 - 20 lat				powyżej 20 lat			
2019		2020		2019		2020		2019		2020		2019		2020		2019		2020		2019		2020	
33		32		24		23		13		17		8		5		13		12		4		4	
M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K		
31	2	25	7	22	2	21	2	13	0	17	0	8	0	5	0	5	0	12	0	4	0	4	0

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE- MOPS 2020 ROK

Legenda: M – mężczyźni, K – kobiety

Program opracowany został w oparciu o zapisy:

1. ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876), w szczególności:

„Art. 17 ust. 1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;

3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;”

„Art. 17 ust. 2. Do zadań własnych gminy należy:

4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.”

„Art. 110 ust. 10. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 9, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.”

2. krajowych i wojewódzkich programów i strategii.

3. Zakres pomocy osobom bezdomnym.

W latach 2017-2020 najczęstszymi powodami udzielenia pomocy i wsparcia osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością w Ostrowcu Świętokrzyskim było bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, alkoholizm oraz trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Osoby bezdomne korzystają z pomocy w formie pieniężnej i niepieniężnej. Najczęściej wnioskowanymi formami finansowymi są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy. Pomoc przyznawana jest na podstawie decyzji administracyjnej, po wcześniej przeprowadzonym przez pracownika socjalnego rodzinnym wywiadzie środowiskowym w miejscu pobytu osoby bezdomnej. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, bez względu na posiadany dochód.

Zakres pomocy realizowany przez MOPS wobec osób bezdomnych:

- 1) realizacja kontraktów socjalnych i Indywidualnych Programów Wychodzenia z Bezdomności,
- 2) zapewnienie noclegu w prowadzonej przez MOPS Noclegowni dla bezdomnych mężczyzn, przy ul. Samsonowicza 80,

- 3) kierowanie osób bezdomnych do Schronisk (podpisane umowy ze schroniskami), osoby kierowane do Schroniska ponoszą opłatę zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz Uchwałą Nr XXII/136/2019 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 15 listopada 2019 r.,
- 4) udzielanie pomocy w formie korzystania ze wsparcia w prowadzonym przez MOPS mieszkaniu chronionym treningowym, zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz Uchwałą Nr XXII/136/2019 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 15 listopada 2019 r.,
- 5) współpraca z ZUM, w zakresie przydziału lokali socjalnych, pomoc w uzupełnieniu wniosków o przydział lokalu socjalnego,
- 6) udzielanie pomocy finansowej (zasiłki stałe, okresowe, celowe),
- 7) udzielanie pomocy w formie niepieniężnej (obiady, zasiłki w formie bonów towarowych),
- 8) przekazywanie odzieży od anonimowych darczyńców,
- 9) aktywizacja zawodowa, poprzez kierowanie osób bezdomnych do podjęcia zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej, szkoleniach zawodowych, stażach oraz angażowanie do udziału w projektach aktywizacyjnych (np. projekt MOPS Akcja Aktywizacja),
- 10) pomoc w skompletowaniu dokumentacji o przyznanie świadczeń emerytalno-rentowych,
- 11) działania pracowników Zespołu ds. Organizowania Społeczności Lokalnej na rzecz osób bezdomnych,
- 12) ścisła współpraca z organizacjami pozarządowymi, m.in. z Fundacją Pomocna Dłoń, PKPS,
- 13) przyznawanie prawa do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych osobom bezdomnym, które nie mogą uzyskać ubezpieczenia zdrowotnego z innego źródła,
- 14) współpraca z pracownikiem socjalnym zatrudnionym w ZOZ w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- 15) udzielanie osobom bezdomnym bezpośredniej pomocy po opuszczeniu szpitala, w tym ubezpieczenia zdrowotnego,
- 16) pomoc w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności,
- 17) prowadzenie przez MOPS mieszkania chronionego, motywowanie mieszkańców do aktywności w pracach na rzecz społeczności ostrowieckiej, m.in.: „Akcja ławeczka”, czy sprzątanie mogił osób bezdomnych,
- 18) rozprowadzanie na terenie miasta ulotek i plakatów informujących o instytucjach i placówkach świadczących pomoc na rzecz osób bezdomnych,

19) prowadzenie monitoringu środowiska osób bezdomnych na terenie gminy- patronaże miejsc niemieszkalnych (pustostany, klatki schodowe, piwnice, altanki na działkach wiaty śmietnikowe, dworzec PKS),

20) podejmowanie interwencji w środowisku wobec osób bezdomnych,

21) udzielenie wsparcia, porady ze strony psychologa zatrudnionego w MOPS,

22) działania pracowników Zespołu ds. bezdomnych, m.in.:

- motywowanie do skompletowania dokumentacji o przyznanie świadczeń emerytalnych,
- motywowanie do podjęcia zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej,
- motywowanie do podjęcia współpracy z Zespołem ds. Organizowania Społeczności Lokalnej,
- motywowanie do podjęcia zatrudnienia,
- motywowanie do podjęcia terapii odwykowej.

4. Cele, działania, wskaźniki realizacji programu.

Cel główny- **Zapobieganie bezdomności i reintegracja osób bezdomnych.**

Cele szczegółowe:

- zapobieganie wzrostowi liczby osób bezdomnych,
- stworzenie skutecznego systemu działań zapobiegających bezdomności,
- zapewnienie pomocy mającej na celu przezwycięzenie przez osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością trudnej sytuacji życiowej,
- aktywizacja osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych,
- wspieranie procesu usamodzielniania osób bezdomnych.

Realizacja Programu koncentruje się wokół trzech obszarów:

- a) działania o charakterze prewencyjnym, ukierunkowane na eliminowanie przyczyn bezdomności oraz zmniejszenie zagrożenia bezdomnością,
- b) działania o charakterze interwencyjnym, polegające na pomocy w celu zmniejszenia ryzyka zagrożenia życia i zdrowia (zapewnienie schronienia, posiłku, odzieży, leków, świadczeń zdrowotnych),
- c) działania o charakterze integracyjnym, dotyczące działań w zakresie szeroko pojętej integracji społecznej i zawodowej, dostosowanej do potrzeb i barier osób bezdomnych.

Powyższe obszary działań określają kierunki, których realizacja przez wskazane podmioty ma doprowadzić do złagodzenia problemu bezdomności w Gminie Ostrowiec. Pomiar realizacji celu będzie następował poprzez osiągnięcie określonych w Programie wskaźników.

5. Realizatorzy Programu.

Głównym realizatorem Programu jest MOPS. Z wykonania Programu będzie co roku sporządzane sprawozdanie za dany rok, w którym będą przedstawiane osiągnięte efekty.

Współrealizatorami Programu są:

- Straż Miejska w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- Zakład Usług Miejskich w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- Fundacja „Pomocna Dłoń” w Ostrowcu Świętokrzyskim, prowadząca CIS.

Institucjami zaangażowanymi są m.in.:

- Powiatowy Urząd Pracy w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- Ośrodki zdrowia, ośrodki terapii uzależnień,
- Spółdzielnie Mieszkaniowe w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- Organizacje pozarządowe,
- Osoby indywidualne.

II. Podstawowe założenia programu

1. Charakter działań.

Działania o charakterze profilaktycznym – zapobiegają utrwalaniu i poszerzaniu bezdomności. Tego typu działania są nakierowane przede wszystkim na wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, byłych więźniów, środowiska dysfunkcyjne, osoby i rodziny zagrożone eksmisją i inne osoby zagrożone bezdomnością z różnych przyczyn. Działania te polegają na podnoszeniu wiedzy i świadomości poprzez edukację oraz łamanie istniejących w społeczeństwie lokalnym stereotypów dotyczących osób bezdomnych.

Działania o charakterze osłonowym – zapobiegają degradacji biologicznej i społecznej osób bezdomnych poprzez zabezpieczenia noclegu, żywienia, niezbędnej odzieży i obuwia, pomoc w odtworzeniu dokumentów osobistych (np. dowód osobisty, świadectwa pracy, itp.). Priorytetem jest również udzielanie pomocy tym osobom, które posiadają deficyty zdrowia somatycznego i psychicznego poprzez motywowanie do podjęcia leczenia, a w szczególności terapii uzależnień i podtrzymywania abstynencji.

Sytuacja pandemiczna warunkuje prowadzenie bieżącego edukowania bezdomnych w sprawie przestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w ramach określonych procedur.

Działania o charakterze aktywizującym – zmierzają do wyprowadzenia z bezdomności konkretnych osób i grup społecznych, rokujących przezwycięzenie tej sytuacji. Działania te muszą być adekwatne do rodzaju doświadczanej bezdomności, zasobów własnych podmiotów tj. służb publicznych i organizacji pozarządowych realizujących zadania w oparciu o wypracowane wspólnie standardy pracy z bezdomnymi oraz otoczenia, np. rynku pracy, gospodarki usług społecznych, społeczności lokalnej.

2. Metody pracy z osobami bezdomnymi

Kontrakt socjalny - pisemna umowa zawarta przez pracownika socjalnego z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny; zawierany głównie na konkretne i nie rozciągnięte w czasie działania.

Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności - polega na wspieraniu osoby bezdomnej w rozwiązywaniu jej problemów życiowych, w szczególności rodzinnych i mieszkaniowych, oraz pomocy w uzyskaniu zatrudnienia. Program jest opracowywany przez pracownika socjalnego MOPS wraz z osobą bezdomną i podlega zatwierdzeniu przez dyrektora MOPS.

Mieszkanie chronione – jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

Mieszkanie kontraktowe – jest formą pomocy społecznej, gdzie osoby po podpisaniu kontraktu socjalnego, o którym mowa w art. 108 ustawy o pomocy społecznej będą podejmowały działania zawarte w przedmiotowym kontrakcie, zmierzające do usamodzielnienia i wyjścia z systemu pomocy społecznej.

3. Cele programu i wskaźniki ich realizacji

Cel główny Programu:

Zapobieganie bezdomności i reintegracja osób bezdomnych.

Obszar 1 – PREWENCJA

Cele szczegółowe:

1. Zapobieganie wzrostowi liczby osób bezdomnych.
2. Stworzenie skutecznego systemu działań zapobiegających bezdomności.

Obszar 2 - INTERWENCJA

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa i monitoring osób bezdomnych przebywających w miejscach nienadających się do zamieszkania.
2. Zapewnienie niezbędnej i podstawowej pomocy mającej na celu przezwycięzenie przez osoby bezdomne trudnej sytuacji życiowej.

Obszar 3 – INTEGRACJA

Cele szczegółowe:

1. Aktywizacja osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych.
2. Reintegracja zawodowa i społeczna osób bezdomnych.
3. Wspieranie procesu usamodzielniania osób bezdomnych

WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU:

Obszar 1 PREWENCJA			
<i>Cel szczegółowy</i>	<i>Działania</i>	<i>Wskaźniki</i>	<i>Podmioty realizujące zadania</i>
1.Zapobieganie wzrostowi liczby osób bezdomnych	1. Prowadzenie bieżącego monitoringu sytuacji osób zagrożonych eksmisją i bezdomnych.	1. Liczba osób/rodzin zagrożonych bezdomnością. 2. Liczba osób/rodzin bezdomnych. 3. Liczba osób/rodzin zalegających z opłatami czynszowymi. 4.Liczba eksmisji z lokalu bez lokalu zastępczego. 5.Liczba osób z tytułem eksmisji na 31.XII każdego roku.	MOPS, ZUM, Spółdzielnie mieszkaniowe
	2. Podejmowanie działań Interwencyjnych w sytuacji zdiagnozowania zagrożenia bezdomnością i problemów współistniejących.	Liczba osób, którym udało się uniknąć eksmisji, dzięki podejmowanym działaniom ze strony instytucji.	MOPS, ZUM, Spółdzielnie mieszkaniowe
2.Stworzenie skutecznego systemu działań zapobiegających bezdomności	1. Praca socjalna z osobami zagrożonymi bezdomnością i bezdomnymi w kierunku zaspokojenia podstawowych potrzeb.	Liczba osób bezdomnych objętych pracą socjalną.	MOPS
	2. Motywowanie osób bezdomnych do dbałości o zdrowie i wygląd zewnętrzny.	1. Liczba osób Bezdomnych skierowanych do usług higienicznych. 2. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z usług higienicznych.	MOPS, CIS
	3. Motywowanie osób bezdomnych z problemami zdrowotnymi do ubiegania się o orzeczenie stopnia niepełnosprawności.	Liczba osób bezdomnych, które uzyskały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.	MOPS
	4. Motywowanie do utrzymywania abstynencji i leczenia odwykowego	1. Liczba osób bezdomnych z problemem alkoholowym. 2. Liczba osób bezdomnych	MOPS, GKRPA, ESKULAP,

	oraz podejmowania działań wspierających utrzymanie trzeźwości przez osoby bezdomne, jak również kierowanie ich w razie potrzeby do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)	zdiagnozowanych jako uzależnione. 3. Liczba osób bezdomnych skierowanych do GKRPA. 4. Liczba osób bezdomnych, wobec których orzeczono obowiązek leczenia odwykowego. 5. Liczba osób bezdomnych, które podjęły leczenie odwykowe.	ŚOT
Obszar 2 INTERWENCJA			
1. Zapewnienie bezpieczeństwa i monitoring osób bezdomnych przebywających w miejscach nienadających się do zamieszkania.	1. Motywowanie osób bezdomnych do unikania pobytu w miejscach niemieszkalnych.	1. Liczba osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych.	MOPS, KPP, SM
	2. Monitorowanie sytuacji osób bezdomnych na terenie miasta poprzez docieranie wraz ze służbami mundurowymi do osób bezdomnych przebywających i nocujących poza placówkami noclegowymi.	2. Liczba osób bezdomnych objętych monitoringiem służb i liczba patroli.	MOPS, SM, KPP
2. Zapewnienie niezbędnej i podstawowej pomocy mającej na celu przewyciężenie trudnej sytuacji życiowej przez osoby bezdomne.	1. Umieszczanie osób bezdomnych w noclegowni.	Liczba osób bezdomnych przebywających w noclegowni w Ostrowcu Św.	MOPS, SM, KPP
	2. Kierowanie osób bezdomnych do całodobowych ośrodków wsparcia (schroniska dla osób bezdomnych) na terenie całego kraju.	Liczba osób bezdomnych skierowanych do schronisk dla osób bezdomnych.	MOPS
	3. Zapewnienie gorących posiłków osobom bezdomnym.	Liczba osób bezdomnych objętych pomocą w formie gorących posiłków.	MOPS
	4. Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie wydawania żywności osobom bezdomnym.	Liczba osób bezdomnych korzystających z żywności, m.in. w ramach FEAD - Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.	MOPS, PKPS
	5. Udzielanie osobom bezdomnym świadczeń z pomocy społecznej.	1. Liczba osób bezdomnych objętych pomocą finansową.	MOPS
		2. Liczba osób bezdomnych objętych pomocą w naturze	
	6. Objęcie osób bezdomnych ubezpieczeniem zdrowotnym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.	Liczba osób bezdomnych objętych ubezpieczeniem zdrowotnym.	MOPS
	7. Kierowanie osób bezdomnych wymagających stałej opieki i pielęgnacji do domu pomocy społecznej.	Liczba osób bezdomnych skierowanych do DPS	MOPS
	8. Udzielanie wsparcia osobom bezdomnym w przystosowaniu do życia w społeczeństwie oraz opuszczającym zakłady karne w przestrzeganiu obowiązujących norm społecznych.	Liczba osób bezdomnych, którym udzielono pomocy po opuszczeniu zakładu karnego.	MOPS, CIS
9. Pomoc w uzyskaniu przez	Liczba osób bezdomnych, które	MOPS	

	osoby bezdomne świadczeń emerytalno – rentowych.	uzyskały świadczenia emerytalno – rentowe.	
	10. Pomoc osobom bezdomnym w uzyskaniu dokumentów osobistych (np. dowód osobisty, świadectwa pracy, itp.)	Liczba osób bezdomnych, które uzyskały dokumenty osobiste.	MOPS, CIS
Obszar 3 INTEGRACJA			
1. Aktywizacja osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych.	1. Prowadzenie pracy z osobami zagrożonymi bezdomnością i bezdomnymi w oparciu o indywidualny program wychodzenia z bezdomności i kontrakt socjalny.	1. Liczba osób bezdomnych, które zostały objęte indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności. 2. Liczba osób bezdomnych, które zostały objęte kontraktem socjalnym.	MOPS
2. Reintegracja zawodowa i społeczna osób bezdomnych.	1. Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym dostępu do szkoleń, poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy oraz zatrudnienia wspieranego (zatrudnienie socjalne, prace społeczno-użyteczne, prace interwencyjne).	1. Liczba osób bezdomnych skierowanych a) do CIS celem uzyskania zatrudnienia socjalnego b) inne formy aktywizacji zawodowej (szkolenia, staże, itp.). 2. Liczba osób bezdomnych, które podjęły prace: a) wolontariat b) zawodową	MOPS, CIS, PUP, ZUM
	2. Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym dostępu do poradnictwa psychologicznego i prawnego.	Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego.	MOPS, CIS
3. Wspieranie procesu usamodzielniania osób bezdomnych.	1. Prowadzenie mieszkań chronionych/ kontraktowych dla osób bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności.	Liczba osób bezdomnych, które uzyskały schronienie w mieszkaniu chronionym/ kontraktowym.	MOPS, ZUM, PCPR
	2. Motywowanie i pomoc osobom bezdomnym w składaniu wniosków o przydział mieszkania socjalnego z zasobów Gminy Ostrowiec Św.	Liczba osób bezdomnych, które otrzymały mieszkanie socjalne.	MOPS, ZUM
	3. Motywowanie osób bezdomnych do aktualizowania informacji zawartych we wnioskach o przydział mieszkania socjalnego i ewentualnego składania odwołań od projektu wykazu osób zakwalifikowanych do przydziału mieszkania z zasobów Gminy Ostrowiec Św.	1. Liczba osób bezdomnych, które uzyskały rekomendacje do otrzymania lokalu z zasobów gminy. 2. Liczba osób bezdomnych, które złożyły odwołanie od projektu wykazu osób zakwalifikowanych do przydziału mieszkania socjalnego.	MOPS, ZUM

III. BARIERY W PROCESIE USAMODZIELNIANIA OSÓB BEZDOMNYCH

Ze strony osób bezdomnych:

- uzależnienia (alkohol, narkotyki),
- brak kwalifikacji zawodowych i trudności w znalezieniu zatrudnienia,
- brak chęci współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej,
- brak chęci współpracy w procesie leczenia, w tym uzależnień,
- brak motywacji do poprawy własnej sytuacji,
- postawa bierności wśród osób bezdomnych, przejawiająca się w podejmowaniu działań pozorowanych i niechęci do współpracy z pracownikami socjalnymi,
- niechęć do podjęcia stałego zatrudnienia,
- zerwane więzi rodzinne, brak wsparcia najbliższych,
- obciążenia alimentacyjne,
- brak konsekwencji w realizacji ustalonych form wsparcia,
- problemy zdrowotne osób bezdomnych,
- niezaradność życiowa, niska samoocena,
- trudności w akceptacji sformalizowanych norm społecznych, np. regulaminu noclegowni, schroniska, zwłaszcza nakazu utrzymywania abstynencji w trakcie pobytu w placówce,
- świadomy wybór bezdomności.

Ze strony systemu:

- zbyt mała ilość lokali socjalnych i mieszkań dostępnych dla osób o niskich dochodach,
- duża stopa bezrobocia w regionie i brak ofert pracy, z których mogłyby skorzystać osoby bezdomne, a więc z określonymi uwarunkowaniami,
- zbyt wąski zakres działań w obszarze profilaktyki bezdomności i wczesnej interwencji,
- brak ośrodka dla kobiet i dzieci w kryzysie bezdomności,
- niepełna standaryzacja pracy socjalnej z osobami bezdomnymi w placówkach,
- niewystarczające wsparcie osób bezdomnych ze strony specjalistów w środowisku oraz w placówkach dla osób bezdomnych: specjalistów ds. uzależnień, psychologów, lekarzy specjalistów (w szczególności - psychiatrów), prawników, pedagogów,
- ograniczone środki finansowe na usamodzielnienie osób bezdomnych,
- brak zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób bezdomnych,
- zbyt mała skuteczność profilaktyki i terapii uzależnień w przypadku osób bezdomnych,
- długotrwała procedura związana z przymusowym leczeniem odwykowym osób bezdomnych,
- stereotypy funkcjonujące w społeczeństwie dotyczące osób bezdomnych,
- brak konkretnej perspektywy uzyskania stałego miejsca zamieszkania.

IV. ZASOBY W PRACY NA RZECZ OSÓB BEZDOMNYCH

Osoby bezdomne przebywające na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego mogą być obejmowane działaniami w ramach Strategii i Programów oraz wsparciem instytucji wymienionych, zgodnie z ich kompetencjami i uprawnieniami.

V. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring to proces polegający na ustalaniu postępu w realizacji Programu. Będzie prowadzony przez MOPS na bieżąco. W ramach monitoringu przeprowadzany będzie przegląd postępu realizacji zadań programowych w odniesieniu do zapisów zawartych w Programie. Pod uwagę będą brane: opis wykonanych w określonym czasie działań, stopień osiągniętych wskaźników oraz ewentualne uwagi.

Współrealizatorzy Programu odpowiedzialni za realizację wyników celów szczegółowych będą przekazywali do MOPS dane dotyczące wykonania zadań, nie później niż do dnia 31 stycznia następnego roku w formie Karty z realizacji Programu (załącznik do Programu).

Na podstawie przekazanych danych, MOPS sporządzi sprawozdanie z realizacji Programu w oparciu o analizę i ocenę wskaźników, następnie zorganizuje spotkanie, na którym poinformuje Współrealizatorów Programu o wynikach oceny skuteczności i użyteczności podejmowanych zadań, a w razie potrzeby będzie decydował o wdrożeniu działań korygujących.

Sprawozdanie z monitoringu z roku poprzedniego zostanie przekazane Prezydentowi Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego do dnia 31 marca, który przedstawi sprawozdanie Radzie Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

Proces ewaluacji Programu ma na celu ocenę jego wdrażania pod kątem adekwatności podejmowanych działań, efektywności, tempa realizacji, skuteczności zastosowanych metod oraz trwałości i użyteczności. Proces ten powinien dostarczyć wnioski co do kształtu dalszej pracy w ramach Programu. Ewaluacja będzie odbywać się w oparciu o dane i dokumenty uzyskane w procesie monitorowania Programu oraz inne dokumenty, które mogłyby zawierać przydatne informacje, jeden raz w roku kalendarzowym.

VI. ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Zadania ujęte w Programie finansowane będą przez Gminę Ostrowiec Świętokrzyski oraz innych Współrealizatorów Programu w ramach ich zadań ustawowych i statutowych, a także ze źródeł zewnętrznych, np. programów rządowych, środków unijnych i innych.

VII. WNIOSKI

Program określa kierunki działań na lata 2021-2023 adresowanych do osób zagrożonych kryzysem bezdomności i w kryzysie bezdomności.

Szczegółowe rozwiązania programowe zakładają:

- ścisłą współpracę w ramach lokalnych partnerstw w obszarze integracji, m.in. poprzez tworzenie i rozwijanie warunków lokalowych (mieszkania chronione, mieszkania kontraktowe, przede wszystkim z zasobów gminy, mieszkania socjalne),
- zintegrowanie systemu pomocy dla osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych nią,
- wzmocnienie współpracy wielosektorowej, w szczególności mieszkalnictwo, edukacja, rynek pracy i ochrona zdrowia,
- nabycie/zwiększenie umiejętności samodzielnego funkcjonowania i zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych osób w kryzysie bezdomności,
- nabycie umiejętności w zakresie kontaktów społecznych i zawodowych przez osoby bezdomne,
- wykształcenie postawy wzajemnej pomocy i wspierania się w grupie (grupa wsparcia),
- tworzenie i rozwijanie procesów reintegracyjnych poprzez przygotowanie zawodowe, szkolenia, staże, prace społecznie użyteczne, prace interwencyjne.

Efektom podjętych działań w ramach Programu powinno być wykreowanie grupy osób rokujących przezwyciężenie trudnej sytuacji, gotowych do samodzielnego życia.

Kluczowym elementem w aktywizacji osób bezdomnych jest rzeczywiste zaangażowanie się tych osób w rozwiązywanie własnych problemów (samopomoc w grupach wsparcia).

Program jest również inspiracją na płaszczyźnie lokalnej do ograniczenia niekorzystnych zjawisk społecznych występujących w Ostrowcu Świętokrzyskim.

VIII. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik do Gminnego Programu Wspierającego
Rozwiązywanie Problemu Bezdomności
w Ostrowcu Świętokrzyskim na lata 2021-2023

Karta z realizacji Programu

.....
(nazwa podmiotu realizującego
zadania Programu)

L.p.	Nazwa obszaru	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Liczba	Uwagi